

ВИБІРКОВА КОМПОНЕНТА

ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-
НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ГАЛУЗІ ЗНАНЬ - 22

Охорона здоров'я

СПЕЦІАЛЬНОСТІ - 221 СТОМАТОЛОГІЯ

«Дитяча стоматологія»

Викладачі

Годованець Оксана Іванівна

Професор

e-mail: godovanec.oksana@bsmu.edu.ua

Викладачі

Котельбан Анастасія Василівна

доцент

e-mail: kotelban_anastasiia@bsmu.edu.ua

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів третього рівня вищої освіти (PhD) комплексних науково-теоретичних знань, аналітичного мислення та дослідницьких навичок, необхідних для глибокого розуміння етіологічних, патогенетичних, морфо-функціональних і біологічних процесів, що лежать в основі розвитку стоматологічних захворювань у дітей, а також для оцінки впливу цих процесів на формування та функціональний стан зубощелепної системи в різні вікові періоди.

Дисципліна спрямована на розвиток у майбутніх науковців здатності інтегрувати фундаментальні знання з дитячої стоматології, педіатрії, фізіології, біохімії, мікробіології, ортодонтії, профілактичної медицини та цифрових технологій.

Особливий акцент робиться на забезпеченні доказово обґрунтованих стратегій профілактики, раннього втручання, мінімально інвазивного лікування, менеджменту ускладнених форм карієсу тимчасових і постійних зубів дітей, що сприяє стабільному збереженню стоматологічного здоров'я та оптимальному формуванню зубощелепної системи.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- Ідентифікувати актуальні наукові проблеми та перспективні напрями розвитку сучасної дитячої стоматології, формувати власне бачення теоретичних і практичних викликів галузі, пропонувати нові дослідницькі підходи та інноваційні рішення.
- Оволодівати методологією наукових досліджень, включно з сучасними підходами до планування, організації, збору та аналізу наукової інформації; засвоювати й застосовувати новітні методи експериментальних, клінічних та лабораторних досліджень, що відповідають вимогам доказової медицини та світовим стандартам дитячої стоматології.
- Засвоювати сучасні, високотехнологічні та доказові методи лікування стоматологічних захворювань у дітей, удосконалювати навички застосування біоактивних матеріалів, мінімально інвазивних технологій, цифрових інструментів діагностики та лікування, а також методів раннього втручання.
- Визначати провідні етіологічні та патогенетичні чинники клінічної патології щелепно-лицевої ділянки у дітей, аналізувати їх взаємозв'язки та роль у формуванні стоматологічних і загальносоматичних порушень.
- Виділяти та інтерпретувати ключові клінічні симптоми при карієсі та його ускладненнях у тимчасових і постійних зубах, використовуючи дані анамнезу, клінічного огляду, вікові анатомо-функціональні особливості та принципи диференційної діагностики для встановлення попереднього або вірогідного клінічного діагнозу.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- Формувати раціональний план обстеження дитини, аналізувати результати лабораторних, рентгенологічних, цифрових та інструментальних досліджень, оцінювати їх діагностичну інформативність, інтерпретувати дані для визначення тактики лікування та прогнозування перебігу захворювання.
- Проводити диференційну діагностику стоматологічних захворювань дитячого віку, аргументовано формулювати клінічний діагноз з урахуванням вікових особливостей, супутньої патології та сучасних протоколів.
- Визначати оптимальну тактику ведення дітей із соматичними захворюваннями, що мають прояви в ротовій порожнині, враховуючи міждисциплінарні підходи, ризики та особливості взаємодії стоматолога з педіатрами, отоларингологами, генетиками, логопедами та іншими фахівцями.
- Діагностувати та надавати невідкладну стоматологічну допомогу дітям при гострих запальних процесах, травмах зубів і м'яких тканин, гострих больових синдромах, алергічних і медикаментозно-індукованих реакціях, дотримуючись принципів безпечної та швидкої медичної допомоги.
- Реалізовувати первинну, вторинну та третинну профілактику стоматологічних захворювань, організовувати диспансеризацію дитячого населення, планувати профілактичні програми та заходи реабілітації, оцінювати їхню ефективність і впроваджувати сучасні моделі громадського здоров'я.

Структура навчальної дисципліни

Назва навчальної дисципліни	Кредити	Рік навчання	Семестр	Кількість годин / кредитів				Види контролю
				Всього	аудиторних		СР	
					лекцій	практичних		
Дитяча стоматологія	12	1-3	I-VI	360	20	80	260	залік

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Карієс зубів у дітей: цифрова діагностика, стратифікація ризиків та біоміметичні стратегії лікування.	4
2	Сучасна педіатрична стоматологічна служба: цифрові протоколи, превентивна стоматологія та поведінкові технології.	4
3	Біологічно орієнтована ендодонтія дитячого віку: сучасні діагностичні технології та регенеративні підходи.	4
4	Травми зубів у дітей: сучасні протоколи IADT, цифровий триаж та біоорієнтоване відновлення.	4
5	Захворювання тканин пародонта в дитячому віці: молекулярна діагностика, фотобіомодуляція та інноваційні терапевтичні технології.	4
РАЗОМ		20

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. «Дитяча стоматологія»		
Змістовий модуль 1.		
«Сучасні принципи ведення пацієнтів у клініці дитячої стоматології. Цифрова діагностика, мінімально інвазивні стратегії лікування карієсу зубів та доказові методи профілактики».		
1	Сучасні уявлення про анатомо-фізіологічний розвиток зубощелепної системи у дітей. Вікові аспекти формування та мінералізації зубів: сучасні біологічні механізми, ризики та клінічні наслідки.	3
2	Сучасні моделі організації допомоги дітям у стоматології (patient-centered care, family-centered care, мінімально інвазивна стоматологія, принципи біоповедінкової взаємодії з пацієнтами).	3
3	Карієс у дітей: сучасна концепція мікробіому, біоплівки та поведінкових чинників ризику.	4
4	Клінічні особливості перебігу карієсу в тимчасових і постійних зубах: сучасний патогенетичний аналіз.	4
5	Сучасна діагностика карієсу зубів у дітей: цифрові технології, ранні маркери ураження, диференційна діагностика.	3
6	Інтегративний підхід до диференційної діагностики карієсу зубів в дитячому віці.	3
7	Доказові протоколи первинної, вторинної та третинної профілактики стоматологічних захворювань у дітей (CAMBRA, ICCMS, Atraumatic Restorative Treatment, Silver Diamine Fluoride).	4
8	Стратегії лікування карієсу зубів в дітей з використанням мінімально інвазивних технологій: ART, fissure sealants, resin infiltration, selective caries removal, stepwise excavation.	4

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 2. «Комплексний менеджмент некаріозних уражень, ускладнених форм карієсу та травм зубів у дітей: доказові підходи та інноваційні методи лікування».		
9	Некаріозні ураження твердих тканин зубів у дітей: структурно-генетичні дефекти емалі та дентину, МІН, метаболічні порушення, ерозивні ураження, абфракції, гіоплазії, флюорози. Сучасні методи діагностики, стратифікації ризиків та клінічного менеджменту.	5
10	Біологічні, мікробіологічні та імунологічні аспекти ускладнень карієсу тимчасових зубів у дітей. Сучасні стратегії лікування пульпіту та періодонтиту на основі принципів біологічно орієнтованої терапії («vital pulp therapy»).	4
11	Ускладнений карієс постійних зубів у дітей: сучасні підходи до біологічного лікування, «vital pulp therapy» та регенеративної ендодонтії.	4
12	Менеджмент дітей з особливими потребами, коморбідними соматичними, неврологічними та імунними порушеннями. Поведінкові стратегії, фармакологічна модифікація поведінки та седація в умовах загального знеболення.	4
13	Сучасні протоколи лікування травматичних уражень зубів у дітей відповідно до «IADT Guidelines»: алгоритми ранньої діагностики, стратифікації ризиків та клінічного менеджменту.	5
14	Біоматеріали та інноваційні технології у дитячій травматології зубів: сучасні шини, біоактивні цементы, адгезивні й мінімально інвазивні методи відновлення.	4

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 3. «Захворювання тканин пародонта та слизової оболонки ротової порожнини в дітей: сучасні стратегії діагностики, профілактики та лікування».		
15	Сучасні уявлення про розвиток тканин пародонта у дітей: морфогенез, чинники ризику, роль мікробіому, генетичних та імунологічних детермінант у виникненні пародонтальної патології.	4
16	Діагностика гінгівітів та пародонтитів у дітей: сучасні клінічні, інструментальні, лабораторні й цифрові методи.	4
17	Сучасний менеджмент захворювань тканин пародонта у дітей: протоколи механічної терапії, фотодинамічні технології та методів профілактики рецидивів.	5
18	Бактеріальні та вірусні ураження слизової оболонки ротової порожнини: етіологічні механізми, патогенез, клінічна картина, діагностика та тактика ведення.	5
19	Захворювання губ та язика у дітей: етіологія, клінічні варіанти, діагностичні критерії та лікування. Алергічні прояви в ротовій порожнині дітей: етіологія, клінічні форми, диференційна діагностика та сучасні методи лікування.	5
20	Міждисциплінарні підходи до ведення захворювань СОПР у дітей: алгоритми взаємодії дитячого стоматолога з педіатрами, інфекціоністами, дерматологами, алергологами, гастроентерологами та іншими спеціалістами.	3
РАЗОМ		80

Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз молекулярних механізмів амелогенезу та дентиногенезу: генетичні регулятори, клітинні процеси, критичні періоди розвитку.	3
2	Системні чинники, що впливають на мінералізацію зубів у дітей (харчування, метаболічні порушення, ендокринні впливи) та їх клінічні прояви.	4
3	Роль цифрових методів в оцінці розвитку зубощелепної системи (СВСТ, цифрові моделі).	4
4	Порівняльний аналіз моделей «patient-centered» та «family-centered» у дитячій стоматології: переваги, ризики, етичні аспекти.	4
5	Біоповедінкові протоколи взаємодії з пацієнтами різних вікових груп: сучасні підходи, VR-технології, когнітивно-поведінкові стратегії.	4
6	Організація сучасної клініки дитячої стоматології: інфраструктура, стандарти безпеки, цифровізація процесів.	3
7	Структура та функціональна динаміка орального мікробіому у дітей у різні вікові періоди: дані сучасних метагеномних досліджень.	4
8	Молекулярні механізми формування та стійкості зубної біоплівки; принципи її модуляції у клінічній практиці.	3
9	Поведінкові детермінанти розвитку карієсу зубів: харчові звички, гігієна, психосоціальні чинники, родинні патерни.	3
10	Порівняльна характеристика мікроструктури емалі тимчасових і постійних зубів та її вплив на прогресування карієсу.	3
11	Аналіз біологічних і поведінкових тригерів швидкопрогресуючого карієсу в дітей («early childhood caries», «rapid caries progression»).	3

Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
11	Аналіз біологічних і поведінкових тригерів швидкопрогресуючого карієсу в дітей («early childhood caries», «rapid caries progression»).	3
12	Моделі прогнозування перебігу карієсу зубів за критеріями ICCMS: інтерпретація, ризики, клінічне значення.	4
13	Порівняльна ефективність цифрових діагностичних методів (QLF, DIAGNOcam, NIRI, лазерна флуоресценція) у ранньому виявленні карієсу зубів.	4
14	Ранні морфологічні, оптичні та біохімічні маркери демінералізації: сучасні доказові критерії.	4
15	Алгоритми диференційної діагностики між початковим карієсом, MIH, гіоплазіями та флюорозами.	3
16	Біомеханічні, структурні та біохімічні відмінності каріозних та некаріозних уражень: огляд доказових протоколів.	4
17	Роль інтраоральної фотографії та цифрової діагностики в систематизації та стандартизації диференційної діагностики.	4
18	Аналіз клінічних кейсів: складні випадки диференціації уражень твердих тканин у дітей.	3
19	Аналіз профілактичних стратегій за моделлю CAMBRA у різних вікових групах: адаптація, ризики, ефективність.	4
20	Клінічна ефективність SDF, сучасні протоколи та естетичні/поведінкові аспекти використання в педіатрії.	3
21	Оцінка доказів щодо ефективності ART та його ролі в мінімально інвазивній стоматології: клінічні результати, показання, прогнози.	3
22	Порівняльний аналіз технік resin infiltration, fissure sealants та ICON: показання, ефективність, обмеження.	4

Тематичний план самоїї роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
23	Селективне видалення каріозних тканин та stepwise excavation: біологічне обґрунтування та клінічні протоколи.	3
24	Аналіз довгострокових результатів ART у дітей: виживаність реставрацій, фактори успіху та ризики.	3
25	Генетичні та епігенетичні механізми формування структурних дефектів емалі й дентину (amelogenesis imperfecta, dentinogenesis imperfecta): сучасні діагностичні біомаркери та клінічні підходи.	5
26	Molar-Incisor Hypomineralization (MIH): сучасні протоколи діагностики, стратифікації ризику та менеджменту у дітей різного віку.	5
27	Ерозивні ураження зубів у дітей: роль дієти, метаболічних та гастроентерологічних чинників; інноваційні стратегії профілактики та біоремінералізації.	5
28	Особливості мікробіому каріозної порожнини тимчасового зуба: молекулярні методи дослідження, патогенетичні шляхи формування ускладнень.	4
29	Принципи «vital pulp therapy» у лікуванні пульпіту тимчасових зубів: клінічні покази, протоколи, прогностичні фактори успіху.	5
30	Біоактивні матеріали для лікування пульпи тимчасових зубів: MTA, Biodentine, Bioceramics – доказова база та порівняльні характеристики.	5
31	Незавершене формування кореня постійних зубів: патофізіологія, ризики та сучасні протоколи біологічного менеджменту ускладненого карієсу зубів.	4
32	Регенеративна ендодонтія у дітей: концепції Revitalization, REPs, scaffold-based therapy; клінічні результати та межі застосування.	5

Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
33	Порівняльний аналіз традиційних і біологічно орієнтованих методів лікування пульпи постійних зубів із незавершеним формуванням верхівки.	5
34	Стоматологічна допомога дітям з особливими потребами (ASD, ADHD, ДЦП, генетичні синдроми): алгоритми оцінки поведінкових ризиків, вибір індивідуалізованих стратегій менеджменту та адаптованих протоколів огляду і лікування.	5
35	Фармакологічна модифікація поведінки у дітей з коморбідною соматичною та неврологічною патологією: показання, протипоказання, вибір препаратів, моніторинг безпеки та міждисциплінарна взаємодія.	5
36	Седація і лікування під загальним знеболенням у дітей із високими поведінковими ризиками: сучасні протоколи AAPD/ASA, оцінка медичних ризиків (ASA Classification), післянаркозна безпека та алгоритм міждисциплінарного прийняття клінічного рішення.	5
37	IADT Guidelines 2020+: сучасні алгоритми оцінки травм зубів у дітей, роль цифрової візуалізації та клінічної документації.	4
38	Диференціальна діагностика та стратифікація ризику у випадках вивихів, переломів коронки та кореня, альвеолярних травм у дітей.	5
39	Менеджмент авульсованих зубів: терміни реплантації, умови збереження, вибір шин, прогнозування ускладнень.	5
40	Сучасні шини для стабілізації травмованих зубів: матеріали, показання, біомеханіка та строки використання.	4

Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
41	Біоактивні матеріали в реконструкції травмованих зубів: МТА, Biodentine, склоіономери, композити з ремінералізуючим потенціалом.	5
42	Адгезивні технології у відновленні травмованих зубів: мікроінвазивні техніки, цифрові підходи та фактори довготривалої успішності.	5
43	Морфогенез тканин пародонта в різні вікові періоди дитинства: структурні та функціональні відмінності, точки вразливості.	4
44	Роль орального мікробіому в розвитку пародонтальної патології у дітей: сучасні дослідження метагеноміки, вікові особливості колонізації та значення дисбіозу.	4
45	Генетичні, епігенетичні та імунологічні чинники ризику дитячих пародонтопатій: огляд сучасних моделей і досліджень.	4
46	Клінічні та індексні методи оцінки стану тканин пародонта в дітей: Gingival Index, Plaque Index, PPD, CAL, модифіковані шкали.	5
47	Лабораторні та мікробіологічні підходи в діагностиці пародонтопатій: ПЛР-тести, біомаркери запалення, слинні діагностичні панелі.	5
48	Цифрова та інструментальна діагностика: лазерна діагностика, СВСТ у складних випадках, інтраоральні сканери та фотопротокол.	6
49	Сучасні стандарти механічної терапії: скейлінг, плак-менеджмент, використання ультразвукових та повітряно-абразивних систем у дітей.	5
50	Фотодинамічна терапія та лазерні технології при лікуванні гінгівітів і пародонтитів у дітей: ефективність, показання, обмеження.	5

Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
51	Профілактика рецидивів: роль пробіотиків, пародонтальних біомодифікаторів, домашніх протоколів та освітніх програм для батьків.	5
52	Герпетичні ураження СОПР у дітей: молекулярні механізми реактивації HSV-1, клінічні форми та диференціальна діагностика.	5
53	Ентеровірусні ураження (герпангіна): сучасні методи ПЛР-діагностики та особливості перебігу в дитячому віці.	5
54	Особливості уражень СОПР при вірусах грипу та Varicella-Zoster: діагностичні критерії та клінічні алгоритми.	6
55	Імунопатогенез алергічних реакцій у ротовій порожнині: негайного та сповільненого типу, вплив харчових та медикаментозних алергенів.	6
56	Сучасні методи діагностики та лікування захворювання СОПР: шкірні тести, IgE-панелі, фармакотерапія, елімінаційні стратегії.	7
57	Клінічні варіанти порушень розвитку язика (анкілоглосія, макроглосія, географічний язик): діагностика та сучасні підходи до лікування.	7
58	Алгоритм комунікації та маршрутизації між дитячим стоматологом і педіатром: інфекції, імунні порушення, системні прояви.	4
59	Взаємодія з дерматологом, алергологом та гастроентерологом при складних ураженнях СОПР: створення індивідуального плану лікування.	4
60	Моделі міждисциплінарної команди при хронічних та рецидивних захворюваннях СОПР: доказові принципи та міжнародні рекомендації.	3
РАЗОМ		260